

Výchova k občanství – 6. ročník

RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
	<i>na konci 6. ročníku díky (v) předmětu Výchova k občanství žák:</i>	
Úvod		
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámí se s obsahem učiva, jeho rozmanitostí a propojením s každodenním životem ➤ porozumí pojmům občan, občanský, občanství 	<ul style="list-style-type: none"> • Úvod k výuce výchovy k občanství
Člověk v rytmu času		
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prokáže znalost v měření času pomocí časových jednotek ➤ uvede, k čemu slouží kalendář a na jaké časové úseky je rozdělen ➤ zdůvodní, proč slavíme některé rodinné nebo společenské svátky ➤ vnímá závislost člověka na přírodě ➤ efektivně využívá čas k práci (učení), zábavě a odpočinku 	<ul style="list-style-type: none"> • Čas, měření času • Cyklus dne, roku • Kalendář • Státní svátky • Významné dny
Člověk ve společnosti		
<p>posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci</p> <p>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p> <p>posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zhodnotí význam domova pro děti i dospělé ➤ pěstuje si pěkný vztah ke členům rodiny ➤ správně používá názvy označující příbuzenské vztahy ➤ sestaví jednoduchý rodokmen rodiny ➤ objasní pojmy náhradní rodinná péče, adopce, adopce na dálku, pěstounská péče ➤ vysvětlí smysl SOS vesniček, dětských domovů a kojeneckých ústavů ➤ vyjmenuje podmínky, za kterých je možno uzavřít sňatek 	<ul style="list-style-type: none"> • Život v rodině • Rodokmen • Členové rodiny, příbuzenské vztahy • Podoby rodiny • Náhradní rodinná péče • Zvyky a rituály v rodině • Svatba, manželství, registrované partnerství • Konflikty v rodině a

<p>lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci</p> <p>posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci</p> <p>vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p> <p>objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání</p> <p>rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu</p> <p>popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</p> <p>uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích</p> <p>uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí rozdíl mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím ➤ vysvětlí potřebu pravidel ve škole, prokáže znalost školního řádu, případně se pokusí navrhnout doplňující pravidla ➤ uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem ➤ zapojuje se do činností ve třídě a ve škole ➤ rozpozná projevy porušování dětských práv a šikany, ví, jak se zachovat a kam se obrátit s žádostí o pomoc ➤ vysvětlí pojem domov v různých významech (dům, obec, vlast) ➤ rozliší typy obcí ➤ vysvětlí pojem statutární město a některá vyjmenuje ➤ uvede, jaká je náplň činnosti obecního zastupitelstva ➤ zjistí, s jakými problémy se můžeme obracet na obecní úřad ➤ vyjmenuje kraje ČR a krajská města ➤ uvede, kde sídlí krajský úřad a kdo stojí v jeho čele ➤ navrhne způsoby prezentace obce, kde žije ➤ uvede, co je typické pro region, ve kterém žije ➤ popíše vznik našeho státu pomocí pověstí ➤ vyjmenuje a popíše státní symboly ČR a při jakých příležitostech se používají ➤ objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání 	<p>jejich řešení</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pravidla chování • Život ve škole, práva a povinnosti žáků • Společná pravidla a normy • Lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana • Šikana • Násilí na dětech • Naše obec, region, kraj – důležité instituce • Typy obcí • Obecní samospráva • Krajská samospráva • Zajímavá a památná místa, významní rodáci • Místní tradice • Co nás proslavilo • Stát • Státní symboly • Národnost a státní občanství ČR • Pojem vlasti a vlastenectví, významné osobnosti • Evropská unie • OSN • Konzumní způsob života
--	---	---

<p>objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí rozdíl mezi národností a státním občanstvím ➤ uvede, čím v minulosti i současnosti přispěly české země světu v kultuře, vědě, umění, politice, sportu ➤ vyjmenuje některé výrobky, které jsou známé ve světě ➤ svými slovy vyjádří, na co mohou být občané ČR hrdí, čím je naše země výjimečná ➤ přiměřeně svému věku uvádí výhody začlenění ČR do EU a OSN ➤ Objasní význam třídění odpadů a ekologického chování domácností 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekologický způsob života
<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p> <p>charakterizuje rizika vzniku mimořádných událostí a jejich možné dopady na zdraví a životy lidí, životní prostředí a majetek, způsoby sebeochrany a vzájemné pomoci</p> <p>rozpozná varovný signál „Všeobecná výstraha“, adekvátně reaguje na tento signál, zná a prakticky uplatní postupy v případě nařízení evakuace, včetně zásad opuštění bytu</p> <p>ovládá základní zásady a postupy spojené s povodněmi, atmosférickými poruchami, haváriemi a dalšími mimořádnými událostmi; osvojené dovednosti a způsoby jednání aplikuje v simulovaných situacích hromadného ohrožení</p> <p>poskytne první pomoc, včetně život</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí pojem mimořádná událost ➤ uvádí základní rozdělení mimořádných událostí ➤ vyjmenuje s uvedením příkladů druhy signálů, náhradní způsoby varování ➤ formuluje zásady opuštění bytu ➤ popíše průběh evakuace a evakuační zavazadlo ➤ popíše stavy bezprostředně ohrožující život, výkony zachraňující život ➤ předvede na spolužákovi protišokovou polohu ➤ objasní zásady první pomoci při úrazu elektrickým proudem, zlomeninách, otřesu mozku, astmatických a epileptických záchvatech apod. ➤ rozpozná šikanu a její druhy ➤ přistupuje kriticky k projevům vandalismu ➤ v modelové situaci uplatní dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí 	<ul style="list-style-type: none"> • Klasifikace mimořádných událostí • Varovný signál „Všeobecná výstraha“ • Evakuace • Ukrytí, nouzové přežití • Povodně a zátopové oblasti • Péče o zdraví a poskytování první pomoci • Podpora a ochrana fyzického a duševního • Zdraví, prevence psychického onemocnění a • Násilí namířenému proti

<p>zachraňujících úkonů, dbá na bezpečnost svoji i svého okolí</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití ➤ uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem ➤ rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům ➤ je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie ➤ respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti ➤ uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání 	<p>sobě samému</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prevence úrazů a nemocí spojených s běžnými činnostmi (práce/hry s PC, používání • Chemických látek v domácnosti, používání elektrického náradí a přístrojů v domácnosti)
--	--	---

Výchova k občanství – 7. ročník

RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
	<p><i>na konci 7. ročníku díky (v) předmětu Výchova k občanství žák:</i></p>	
<p>Člověk ve společnosti</p> <p>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p> <p>objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozliší společenské skupiny, do nichž patří ➤ rozdělí společenské skupiny podle velikosti, blízkosti a stanovených pravidel, uvede jejich příklad ➤ zhodnotí možný pozitivní a negativní vliv kamarádů a „party“ ➤ objasní nutnost pravidel pro život ve škole a společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Společenské skupiny • Mezilidská komunikace • Způsoby komunikace • Komunikace verbální • Komunikace neverbální • Asertivita a agresivita • Pravidla chování • Morálka a mravnost

<p>tolerantní postoje k menšinám</p> <p>rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p> <p>vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů</p> <p>zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu</p> <p>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p> <p>objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám</p> <p>rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p> <p>zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozpozná projevy společensky vhodného a nevhodného chování ➤ uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace ➤ rozpozná vlastní chyby při komunikaci s druhými ➤ navrhuje možnosti jejich odstranění a realizuje je ➤ rozliší agresivní a asertivní komunikaci ➤ vysvětlí rozdíl mezi právními normami, morálními pravidly a společenskými pravidly ➤ uvědomuje si důsledky porušování pravidel pro sebe i své okolí ➤ formuluje společenská pravidla při představování, v kulturních institucích, dopravních prostředcích ➤ uvede základní dokumenty upravující lidská a dětská práva ➤ vyjmenuje některá základní lidská práva a uvede příklady jejich porušení ➤ orientuje se v postizích za poškozování lidských práv ➤ vysvětlí význam lidských práv pro život člověka ➤ rozpozná porušování lidských práv, ví, kde se svých práv může domáhat ➤ vysvětlí pojem tolerance, na příkladech doloží její projevy, nebo naopak absenci tolerance ➤ vysvětlí pojmy: rasismus, xenofobie, extremismus ➤ vyjmenuje některé významné osobnosti naší historie z oblasti kultury a umění a popíše, čím se proslavily ➤ objasní rozdíl mezi hmotnou a duchovní kulturou ➤ rozliší základní druhy umění ➤ charakterizuje významné kulturní instituce ➤ zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají 	<ul style="list-style-type: none"> • Etiketa • Základní lidská práva • Poškozování lidských práv, postihy za jejich porušování • Diskriminace • Xenofobie, rasismus, náboženská nesnášenlivost • Významné osobnosti naší vlasti • Kultura a umění • Druhy kultury • Druhy umění • Kulturní instituce a zařízení • Masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia • Kulturní bohatství • Ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku • Globální problémy • Ekologické problémy • Společenské problémy
---	--	---

<p>vybírání akce, které ho zajímají</p> <p>kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí</p> <p>uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p> <p>objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analyzuje nebezpečí působení masmédií, masové kultury a reklamy na člověka ➤ uvede příklady využití masmédií v krizových situacích ➤ kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí ➤ formuluje, co patří mezi kulturní bohatství a uvede příklady významných výtvorů lidské činnosti, kulturních zvyklostí a chráněných území na našem území ➤ popíše způsoby ochrany kulturních památek ➤ rozpozná projevy vandalismu ➤ vyjmenuje některé památky zapsané do UNESCO ➤ připraví prezentaci o zvolené památce ➤ popíše současné závažné globální problémy ➤ vysvětlí jejich příčiny, projevy a důsledky ➤ navrhuje možnosti řešení těchto problémů 	
Člověk, stát a právo		
<p>objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p> <p>rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí základní státoprávní pojmy (stát, prezident, parlament, vláda) ➤ objasní základní rozdělení moci ve státě, uvede příklady orgánů a institucí ➤ rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí ➤ popíše složení Parlamentu ➤ popíše proces voleb, postup při volbách do Poslanecké sněmovny a Senátu ➤ podle náskresů vysvětlí legislativní proces ➤ vyhledá a namátkou jmenuje pravomoci prezidenta ČR 	<ul style="list-style-type: none"> • Složky státní moci, jejich orgány a instituce • Zákonodárna moc • Parlament • Výkonná moc • Vláda a prezident • Soudní moc a soustava soudů • Pojem vlasti a vlastenectví • Národnostní menšiny

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyhledá, jmenuje ministerstva, uvede jména vybraných současných ministrů ➤ vyhledá a vysvětlí obsah pojmů ➤ popíše čtyřstupňovou soustavu soudů, vysvětlí postavení Ústavního soudu ➤ rozliší spor občanskoprávní a trestní, uvádí příklady a rozdíly při průběhu řízení, na příkladech vysvětlí rozdíly mezi trestným činem a přestupkem ➤ objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní ➤ zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, chování a myšlení ➤ lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám ➤ vysvětlí pojem vlast, vlastenectví, národnostní menšina 	
<p>Člověk, stát a hospodářství</p> <p>rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady</p> <p>sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjmenuje hlavní způsoby a zdroje získávání majetku ➤ popíše druhy majetku a uvede příklady jednotlivých druhů ➤ rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady ➤ formuluje funkce peněz ➤ vysvětlí rozdíl mezi hotovostní a bezhotovostní platbou ➤ popíše způsoby hospodárného zacházení s penězi ➤ sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje ➤ rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v 	<ul style="list-style-type: none"> • Majetek, druhy majetku • Vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana • Hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví • Peníze – funkce a podoby peněz • Způsoby placení • Rozpočet rodiny • Druhy rodinného rozpočtu

	<p>hospodaření domácnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti ➤ dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při zacházení s penězi 	
<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>		
<p>vysvětlí rizika a příčiny vzniku požárů, popíše princip hoření a charakterizuje zásady protipožární prevence</p> <p>v případě vzniku požáru adekvátně reaguje a v modelových situacích použije vhodné metody hašení požáru</p> <p>rozdělí hasicí přístroje vzhledem k třídám požáru a v případě potřeby je správně použije</p> <p>bezpečně opustí požárem ohrožený prostor a vyhledá bezpečí</p> <p>poskytne první pomoc v případě popálení a otravy zplodinami hoření</p> <p>aktivně předchází rizikům běžných úrazů, otrav, tonutí, popálenin, která hrozí v různém období, prostředí a při různých činnostech, včetně jejich příznaků, projevů a dopadů, poskytne první pomoc</p> <p>vhodně reaguje a jedná v případě ohrožení a nebezpečí, adekvátně pomůže sobě i blízkému v</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlí rozdíl mezi ohněm a požárem ➤ popíše rizika požáru ➤ formuluje zásady manipulace s otevřeným ohněm v přírodě ➤ objasní nebezpečí zábavní pyrotechniky ➤ vyjmenuje rizikové situace, při kterých může dojít k úrazu elektrickým proudem ➤ předvede resuscitaci ➤ popíše příznaky a zásady první pomoci při tepelných poraněních, otravách alkoholem, léky, drogami, houbami, chemickými látkami ➤ vyjmenuje legální a nelegální drogy ➤ popíše jejich účinky na fyzické a psychické zdraví, příklady z praxe ➤ popíše formy agrese, její zvládnání, její dopady na dušení a fyzické zdraví agresora i oběti, včetně násilí namířenému proti sobě a na jiné osoby ➤ popíše rizikové chování jako záškoláctví, party apod ➤ objasní, jak pozná, že je někdo ve stresové situaci ➤ stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků ➤ sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a 	<ul style="list-style-type: none"> • Požáry a jejich rizika • Ochrana před úrazem elektrickým proudem • Péče o zdraví a poskytování první pomoci • Podpora a ochrana fyzického a duševního zdraví, prevence psychického onemocnění a násilí namířenému proti sobě samému

nouzi	<p>jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi</p> <p>➤ chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy</p>	
-------	---	--

Výchova k občanství – 8. ročník

RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
	<i>na konci 8. ročníku díky (v) předmětu Výchova k občanství žák:</i>	
Člověk jako jedinec		
<p>objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</p> <p>posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</p> <p>rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</p> <p>popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ jmenuje typy temperamentu, pokusí se sám zařadit ➤ vysvětlí pojem sebevědomí, uvádí příklady chování lidí s různou mírou sebevědomí, jejich životní perspektivy, problémy ➤ zkusí na příkladech zhodnotit vlastní míru sebevědomí ➤ zkouší řešit vybrané úkoly z inteligenčních testů, rozliší složky inteligence, všímá si, které typy úkolů zvládá lépe ➤ vyjmenuje kladné a záporné charakterové vlastnosti a rozpoznává je v běžných situacích ➤ objasní význam vůle, jak může pomoci k lepším výsledkům ➤ jmenuje potřeby, uvede následky jejich nenaplnění ➤ vytvoří mapu zájmů žáků třídy – všímá si, které převládají a chybí ➤ sestaví sám nebo ve skupině žebříček hodnot, 	<ul style="list-style-type: none"> • Duševní vlastnosti osobnosti • Temperament • Schopnosti • Charakter • Vůle • Potřeby, zájmy a hodnoty • Pocity a city • Rozdělení citů podle intenzity a délky trvání • Stres • Smysly • Paměť • Životní styl • Zdravý životní styl • Závislosti

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ srovná s prací spolužáků ➤ jmenuje příklady vloh a schopností, vybere, které rozvíjí nebo by chtěl rozvíjet ➤ vysvětlí pojem stresor, uvádí příklady, seznámí se s různými postupy při krizových situacích, navrhuje řešení ➤ jmenuje smysly, vysvětlí pojem vjem, postřeh ➤ plní různé úkoly na krátkodobou i dlouhodobou paměť ➤ charakterizuje životní styl současné společnosti ➤ objasní nebezpečí návykových látek ➤ rozliší a vysvětlí druhy závislostí ➤ předvede způsoby odmítání návykových látek 	
Člověk ve společnosti		
<p>zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu</p> <p>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p> <p>objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní pojmy tolerance, kompromis, stereotyp ➤ předvede různé možnosti odmítnutí, pochválí, požádá o pomoc, prosadí požadavek ➤ vysvětlí pojmy autorita, solidarita, altruismus, egoismus ➤ na příkladech doloží jejich ➤ uvede možnosti pomoci lidem v krizových situacích ➤ vysvětlí, proč vznikají konflikty, jakým způsobem je možno je řešit ➤ popíše typy a fáze konfliktů ➤ pomocí scének zkusí předvést chování agresivní, pasivní, asertivní 	<ul style="list-style-type: none"> • Mezilidské vztahy • Tolerance, kompromis, stereotyp • Autorita, solidarita, altruismus a egoismus • Konflikt • Typy konfliktů • Fáze konfliktů
Člověk, stát, právo		
rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyjmenuje funkce státu a uvede jejich náplň ➤ rozliší typy států podle formy, způsobu vlády a 	<ul style="list-style-type: none"> • Funkce státu • Typy států podle formy

<p>rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p> <p>objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p> <p>přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu</p> <p>objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství</p> <p>provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci</p> <p>dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování</p> <p>rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní</p>	<p>státního uspořádání</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ jmenuje zástupce států k jednotlivým typům ➤ vysvětlí pojem demokracie ➤ popíše základní prvky demokracie a její výhody a nevýhody ➤ objasní principy demokratických voleb, jejich typy ➤ charakterizuje pojem, jmenuje politické strany, význam stran ➤ rozdělí strany v současném parlamentu podle politického spektra na pravicové a levicové, ➤ vysvětlí rozdíly mezi hodnotami stran levicových a pravicových ➤ vysvětlí rozdíl mezi koalicí a opozicí ➤ interpretuje obsah ústavy a její uspořádání ➤ popíše složení Parlamentu ➤ popíše proces voleb, postup při volbách do Poslanecké sněmovny a Senátu ➤ vyhledá a jmenuje některé pravomoci prezidenta ČR ➤ podle náskresů vysvětlí legislativní proces ➤ vyhledá, jmenuje ministerstva, uvede jména vybraných současných ministrů ➤ popíše čtyřstupňovou soustavu soudů, vysvětlí postavení Ústavního soudu ➤ objasní funkci NKÚ, ČNB ➤ popíše význam právního řádu pro život společnosti ➤ charakterizuje jednotlivá právní odvětví, vysvětlí rozdíl mezi morálními a právními normami ➤ vyjmenuje orgány právní ochrany občanů ➤ rozpozná základní rozdíl mezi přestupkem a trestným činem 	<p>vlády</p> <ul style="list-style-type: none"> • Typy států podle způsobu vlády • Typy států podle správního uspořádání • Demokracie • Politické strany • Ústava • Právo, právní řád • Právní odvětví • Kriminalita a druhy provinění • Kriminalita mladistvých
---	---	---

<p>ochrany občanů, uveďte příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů</p> <p>rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uveďte jejich příklady</p> <p>diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dokáže popsat problematiku dětské kriminality a uveďte její příklady 	
<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>		
<p>uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování a jednání v každodenním životě</p> <p>charakterizuje havárie a antropogenní události, aktivně se v případě těchto mimořádných událostí chrání</p> <p>charakterizuje základní pravidla dekontaminace, jodové profylaxe</p> <p>rozpozná rizika fyzického a duševního násilí, jeho příznaky, projevy a dopady na vlastní osobu či jiné, předchází, rizikům, v případě nebezpečí adekvátně reaguje</p> <p>rozliší právní a protiprávní jednání nebo chování, které ohrožuje duševní a fyzické zdraví jeho osoby nebo druhých</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní význam integrovaného záchranného systému, základní a ostatní složky, záchranné a likvidační práce ➤ vyjmenuje prostředky improvizované ochrany, jejich využití doma, předvede jejich používání ➤ popíše dopady havárií, označování nebezpečných látek, bezpečnostní a výstražné tabulky ➤ vyjmenuje základní druhy nebezpečných látek, nejčastější příčiny havárií s únikem nebezpečných látek, jaká rizika hrozí v okolí školy ➤ popíše účinky ionizujícího záření na člověka a chování při radiační havárii ➤ předvede resuscitaci, pomoc tonoucím, poskytnutí první pomoci při poranění páteře, úrazu elektrickým proudem, zásahem blesku, otravě nebo intoxikaci ➤ přístupuje kriticky k projevům vandalismu ➤ chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním ➤ formuluje své nejbližší plány ➤ uveďte základní prvky fungování demokratické společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Integrovaný záchranný systém • Mimořádná událost a krizové řízení, krizová situace, krizový stav • Individuální ochrana • Improvizovaná ochrana • Havárie, antropogenní události • Havárie s únikem nebezpečných látek • Radiační havárie jaderných energetických zařízení • Terorismus, extremismus • Péče o zdraví s poskytováním první pomoci • Prevence fyzického a duševního násilí, psychického

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy ➤ vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů ➤ na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu ➤ uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele ➤ uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání ➤ uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků ➤ vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu ➤ rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy ➤ v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací 	<p>onemocnění a násilí namířeného proti sobě samému</p>
--	---	---

Výchova k občanství – 9. ročník

RVP ZV	Školní výstupy	Učivo
	<p><i>na konci 9. ročníku díky (v) předmětu Výchova k občanství žák:</i></p>	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozliší náboženství polyteistická a monoteistická ➤ orientuje se v hlavních náboženských směrech 	<ul style="list-style-type: none"> • Náboženství • Judaismus

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ formuluje hlavní myšlenky jednotlivých náboženství ➤ popíše jejich tradice, zvyky, svátky a symboly ➤ charakterizuje pojmy extremismus, fanatismus, náboženská tolerance 	<ul style="list-style-type: none"> • Křesťanství • Islám • Hinduismus • Buddhismus • Extremismus a fanatismus
<p>na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p> <p>vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít</p> <p>uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</p> <p>na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p> <p>rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ popíše vývoj obchodu a vznik peněz ➤ objasní funkce peněz ➤ vysvětlí rozdíl mezi hotovostními a bezhotovostními penězi ➤ vyhledá měny některých států ➤ orientuje se v kurzovním lístku ➤ vysvětlí rozdíl mezi pojmy deviza a valuta ➤ správně vyplní poštovní poukázky a příkazy k úhradě (správně použije údaje o čísle účtu, kódu banky, variabilní a konstantní symbol) ➤ pojmenuje bezpečnostní prvky na platební kartě ➤ formuluje zásady pro bezpečné používání platebních karet a internetového bankovníctví ➤ rozliší zbytné a nezbytné výdaje ➤ roztrídí příjmy na jednorázové, pravidelné, nepravidelné ➤ správně rozlišuje a v souvislostech používá pojmy nabídka, poptávka ➤ na příkladech popisuje a vysvětluje, jak funguje trh zboží a trh práce ➤ sehraje scénky – smlouvání, nabízení služeb, nebo představí smyšlený podnikatelský plán... ➤ orientuje se v základních spořicích a úvěrových produktech – běžný a spořicí účet, pojištění, stavební spoření, úvěr, hypotéka, leasing 	<ul style="list-style-type: none"> • Peníze • Historie peněz • Funkce peněz • Forma peněz • Měna, kurzovní lístek • Možnosti platby • Inkaso, příkaz k úhradě • Platební karty • Internetové bankovníctví • Rozpočet domácnosti • Trh – nabídka, poptávka, cena, konkurence • Spořicí produkty • Úvěrové produkty • Národní hospodářství • Struktura národního hospodářství • Ukazatelé národního hospodářství – HDP, nezaměstnanost, inflace, obchodní bilance • Hospodářská politika

<p>rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyhledá druhy pojištění, rozliší povinné a nepovinné ➤ vysvětlí, jakou funkci plní banky ➤ uvede příklady bankovních služeb, srovná služby dvou bank ➤ popíše strukturu národního hospodářství a jeho členění podle odvětví, způsobu financování, vlastnictví, sektorů ➤ vysvětlí zkratku HDP ➤ rozliší typy nezaměstnanosti ➤ vysvětlí pojem inflace, vyjmenuje některé složky spotřebního koše ➤ vyjmenuje hlavní složky našeho exportu a importu ➤ na internetu vyhledává informace o HDP, nezaměstnanosti, inflaci atd. a tyto informace hodnotí a porovnává ➤ vysvětlí základy daňové politiky, seznámí se s hlavními zdroji příjmů a výdajů státního rozpočtu ➤ uvede příklady některých příspěvků občanům 	<p>státu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Státní rozpočet • Daně
<p>popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</p> <p>uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích</p> <p>uvede příklady některých projevů globalizace,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyhledá význam zkratk a seznámí se s jejich významem ➤ popíše, kdy a kým byla Evropská unie založena a příčiny vzniku ➤ vyjmenuje orgány Evropské unie, uvede jejich účel a sídlo ➤ popíše symboly EU ➤ objasní, jaké výhody nám členství nabízí při pobytu v zemích Eurozóny ➤ uvádí příklady nejvýznamnějších politických, vojenských a hospodářských seskupení a sdružení 	<ul style="list-style-type: none"> • Mezinárodní spolupráce – mezinárodní smlouvy a organizace • Začlenění ČR • OSN – cíle a význam • Orgány a fondy OSN • NATO • EU – vývoj a historie integrace • Instituce EU

<p>porovná jejich klady a zápory</p> <p>uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p> <p>objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu</p> <p>uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru</p>	<p>států světa</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ charakterizuje v elementární podobě cíle, zásady a činnosti těchto institucí ➤ uvádí konkrétní příklady některých projevů globalizace a porovnává jejich klady a zápory ➤ zpracuje práci na vybrané téma (globalizace) a přednese spolužákům ➤ uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ➤ ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru 	<ul style="list-style-type: none"> • Symboly EU • Měnová politika EU • Význam EU • Globalizace
<p>Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí</p>		
<p>uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování a jednání v každodenním životě</p> <p>charakterizuje mimořádné události způsobené přírodními vlivy</p> <p>prokazuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích mimořádných událostí</p> <p>prakticky zvládá základní způsoby přežití v přírodě, uplatňuje je v modelových situacích</p> <p>chová se adekvátně v různých životních situacích tak, aby nedošlo k ohrožení fyzického i duševního</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ charakterizuje vznik mimořádných událostí způsobených přírodními vlivy ➤ uvede příklady největších mimořádných událostí tohoto charakteru (bouře a její doprovodné jevy, vichřice, silné mrazy, sněhové kalamity, extrémní teplo, dlouhotrvající sucha a teplotní inverze, laviny, sesuvy půdy, a další) ➤ formuluje zásady chování při vzniku jednotlivých mimořádných událostí způsobených přírodními vlivy ➤ předvede resuscitaci a první pomoc při dopravní nehodě, poranění kostí, svalů, kloubů ➤ popíše psychosociální pomoc a občanské sdílení v době mimořádných situací 	<ul style="list-style-type: none"> • Základní charakteristika mimořádných událostí způsobených přírodními vlivy • Přežití v přírodě • Prevence úrazů a nemocí souvisejících s prací, zásady bezpečného chování – návaznost na učivo osvojované v předchozích ročnících • Péče o zdraví a poskytování první

<p>zdraví</p> <p>rozpozná rizikové prostředí a činnosti a vyhýbá se jim</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet ➤ uvede příklady služeb, které banky nabízejí občanům ➤ uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany ➤ uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování ➤ uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy ➤ uvede příklady mezinárodního terorismu 	<p>pomoci</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prevence fyzického a duševního násilí, psychického onemocnění a násilí namířeného proti sobě samému
---	--	---